

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 15/2 2026 s. 697-713, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**MERT ARIK'IN ÇOCUK KİTAPLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Hacer ULU BİLİM*

Zehranur ÇAVDAR**

Feyza KALELİ***

Geliş Tarihi: 19 Eylül 2025

Kabul Tarihi: 1 Ocak 2026

Öz

Yaşadığımız yüzyılda gerekli olan becerilerin kazandırılması oldukça önemlidir. Bu doğrultuda 21. yy. becerilerini kazandırmaya ya da bu becerilere yönelik farkındalık oluşturmaya erken yaşlarda başlanmalıdır. Bu açıdan araştırmanın amacı ilkokul öğrencilerinin en çok okudukları eserler arasında yer alan Mert Arık'ın hikâye kitaplarını 21. yy. becerileri açısından incelemektir. Araştırma doküman analizi tekniğinde tasarlanmıştır. Hikâye kitaplarında bulunan 21. yy. becerilerine ait ifadeleri analiz etmek için betimsel analiz kullanılmıştır. Kitaplar incelendiğinde farklı fikirleri değerlendirme, hayal ve gerçekliği yorumlama, hayal kurma, ekiple çalışarak müze açılması gibi etkinliklerle öğrenme ve yenilik becerilerinin yansıtıldığı belirlenmiştir. Kahramanların kitaplardan, ansiklopedilerden bilgi araştırması, medya ürünleri oluşturmaları, kodlama yapmaları belirtilerek medya ve teknoloji becerilerinin geçtiği tespit edilmiştir. Yaşam ve kariyer becerilerinin ise kahramanların kurgu dünyasına adapte olmaları, olumlu eleştiride bulunmaları, müze açmaları, farklı kültürde insanlarla birlikte çalışmaları, yapboz oyunları tasarlamaları, projeleri yönetmeleri gibi etkinliklerle ifade edildiği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Çocuk kitabı, Mert Arık, 21. yy. becerileri.

* Doç. Dr.; Afyon Kocatepe Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, hacerulu03@gmail.com, ROR ID: 03a1crh56.

** Yüksek Lisans Öğrencisi; Afyon Kocatepe Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, nurzehraa26@gmail.com, ROR ID: 03a1crh56.

*** Yüksek Lisans Öğrencisi; Afyon Kocatepe Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, feyzakl1003@gmail.com, ROR ID: 03a1crh56.

ANALYSING MERT ARIK'S CHILDREN'S BOOKS IN TERMS 21ST CENTURY SKILLS

Abstract

There are skills that come to the fore in line with the needs of each century. In this respect, acquiring 21st century skills or creating awareness about these skills should be started at an early age. In this respect, the purpose of the research was to examine Mert Arık's story books, which are among the most read works by primary school students, in terms of 21st century skills. The research was designed using document analysis techniques. Descriptive analysis was used to analyze statements related to 21st-century skills found in storybooks. When the books were analysed, it was determined that learning and innovation skills were reflected through activities such as evaluating different ideas, interpreting imagination and reality, dreaming, opening a museum by working with a team. It was determined that media and technology skills were mentioned through the heroes' researching information from books and encyclopaedias, creating media products and coding. It was observed that life and career skills were expressed through activities such as the heroes adapting to the world of fiction, making positive criticism, opening a museum, working with people from different cultures, designing puzzle games, and managing projects.

Keywords: Children's book, Mert Arık, 21st century skills.

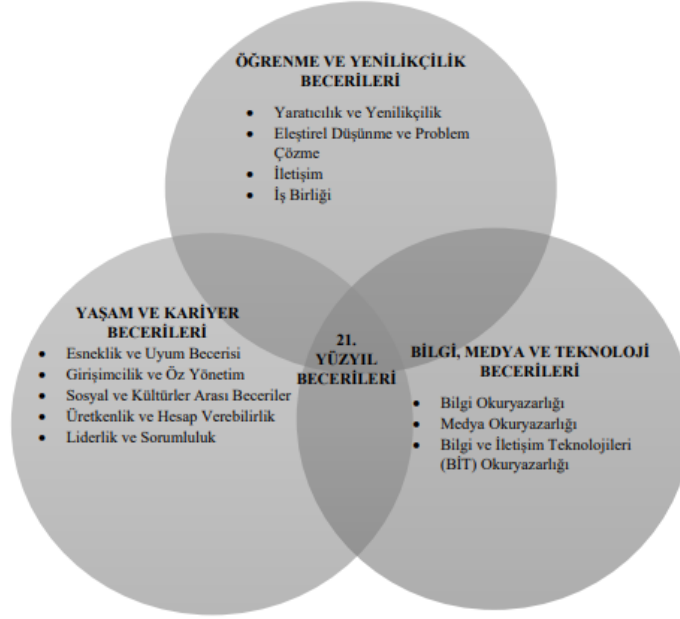
Giriş

21. yy. becerileri bireyin yaşamını nitelikli biçimde sürdürmesi için gerekli olan özellikleri barındırmaktadır (Ahat, 2023). Giderek artan sayıda uzman bireylerin başarılı olmaları için “21. yüzyıl becerilerine” gereksinim olduğu fikrini savunmaktadır (Rotherham ve Willingham, 2010). 21. yüzyılda eğitim teknoloji bilgisi, iş birlikçi uygulamalar ve yenilikçi uygulamaları içerir (Geisinger, 2016). Dolayısıyla 21. yy. becerileri gelişmiş bilişsel ve duygusal becerilere sahip olmayı gerektirmektedir (National Research Council, 2011). 21. yüzyıl becerileri arasında ayırım yapmak yararlı olsa da pratikte bunlar yakından iç içe geçmiştir. Bir miktar eleştirel düşünme olmadan, başkalarının bakış açılarını dikkate almadan, başkalarıyla etkileşime girmeden veya alternatifleri değerlendirmeden anlam oluşturmaya girilemez. 21. yüzyıl öğrenimi karmaşık yeterlilikler ve teknoloji tabanlı öğrenmenin dönüşümlerini içerir. Gerçek eğitim, öğrencilerin fikirlerin insanlarla ve yeni durumlarla ilişkilerini ve alakalarını anlamalarına yardımcı olacak şekilde fikirler, kavramlar ve disiplinler arasındaki bağlantıları görmektir (Mutohhari vd., 2021).

Bireylerin farklılıklara uyum göstermeleri, anlamlı tepkiler verebilmeleri, edindikleri bilgileri uygulayabilmeleri için 21. yy. becerilerine ihtiyaç vardır (Kurt Gökçeli ve Özel, 2023). Bireylerin sahip olması beklenen 21. yy. becerileri çeşitli araştırmacılar tarafından sınıflandırılmaya ve kavramsallaştırılmaya çalışılmıştır. 21. yy. becerilerine ilişkin tasarlanmış kavramsal çerçeveler arasından en çok vurgulananın 21. yy. Öğrenme Ortaklığı Çerçevesi (P21) olduğu görülmektedir (Gençer, 2023).

P21 çerçevesinde 21. yy. becerilerinin sınıflandırılması Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: P21 Çerçevesinde 21. Yüzyıl Becerilerinin Sınıflandırılması (Erdem ve Soysal, 2021)

Partnership for 21st Century Learning (2017) projesinde bireyin sahip olması gereken beceriler ve yeterlilikler şöyledir (Akt. Gelen, 2017):

a- Öğrenme ve Yenilik (4C) Becerileri: *Eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri* etkili akıl yürütme, sistemli düşünme, yargılama ve karar verme, problem çözme becerilerini içermektedir. *Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama becerileri* yaratıcı fikir üretme, diğerleriyle yaratıcı çalışma ve yenilikleri kullanma becerilerini içermektedir. *İletişim becerileri* açıkça iletişim kurma becerilerini içermektedir. *İş birliği becerileri* başkaları ile iş birliği yapma becerilerini içermektedir.

b- Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: *Bilgi okuryazarlığı* bilgiye ulaşım ve değerlendirme, bilgiyi kullanma ve yönetme becerilerini içermektedir. *Medya okuryazarlığı* medyayı analiz etme ve medya ürünü oluşturma becerilerini içermektedir. *Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı* teknolojiyi yararlı kullanma becerilerini içermektedir.

c- Yaşam ve Kariyer Becerileri: *Esneklik ve uyum* değişikliğe uyum sağlama ve esneklik becerilerini içermektedir. *Girişimcilik ve öz yönelim* amaçları ve vakti yönetme, bağımsız çalışma, kendini idare edebilme becerilerini içermektedir. *Sosyal ve kültürlerarası beceriler* farklı kişilerle etkili iletişim, onlarla etkili çalışma becerilerini içermektedir. *Üretkenlik ve mesuliyet* projeleri yönetme ve sonuç üretme becerilerini içermektedir. *Liderlik ve sorumluluk* insanlara rehber olma ve onlara karşı sorumluluk taşıma becerilerini içermektedir (s. 19-23).

21. yy. becerilerini içeriğe entegre etmek için içerik bilgisi sorun durumlarına bağlanmalı, içerik bilgisi yeni şekillerde kullanılması için projelere odaklanarak öğrenme derin biçimde anlaşılmalı, öğrencilerin düşünme süreçlerini anlamalarına ve izlemelerine yardımcı olunmalı, öğrendiklerine erişmelerine, analiz etmelerine, düzenlemelerine ve paylaşımlarına yardımcı olmak için teknolojiyi kullanmaları sağlanmalı, yayımlanmış bilgilerin hem yaratıcıları hem de tüketicileri olma fırsatları verilmelidir (Apple, 2008, akt. Beers, 2011). Dolayısıyla 21. yüzyıl becerileri tutarlı sistemler hâlinde organize edilmeli, önceki yüzyıllardan devam eden becerilere

ek olarak bu becerileri de içerecek şekilde müfredat geliştirilmeli ve uyarlanmalı, bu becerileri öğretmek için öğretim yaklaşımları göz önünde bulundurularak gerçek öğretim materyalleri geliştirilmelidir (Geisinger, 2016).

21. yy. becerilerini tüm öğrencilerin kazanmasının gerekli olduğu konusunda genel bir fikir birliği olmasına rağmen öğrencilerin bu becerileri nasıl kazanacaklarına ilişkin çok fazla tartışma vardır (Kennedy ve Sundberg, 2020). Yapılan araştırmalarda 21. yy. becerilerinin geliştirilmesine argümantasyon destekli araştırma sorgulamaya dayalı öğretim modelinin, STEM etkinliklerinin, dijital öykülemenin etkisi araştırılmıştır (Ecevit ve Kaptan, 2019; Kotluk vd., 2015; Şimşek ve Soysal, 2022). Çocuk edebiyatı ürünleri 21. yy. becerilerinin geliştirilmesinde veya farkındalık oluşturmada kullanılabilir. Çocuk kitapları; işleviyle çocukların seviyesine uygun, samimi bir dille hazırlanan, çocuğa göre yazılmış eserlerdir (Ahat, 2023). Kitap aracılığıyla çocuklar, hayal güçlerini, yaratıcılıklarını, eleştirel düşünme ve iletişim becerilerini de geliştirir (Demircan, 2006; İnce Samur ve Arıkan, 2018; İşler ve Akyol, 2023; Temizyürek ve Çevik, 2014).

Alan yazını incelendiğinde 21.yüzyıl becerileri ile ilgili öğretim programı (Bal, 2018; Dilekçi ve Karatay, 2021; Eker ve Elekoğlu, 2024; Kayhan vd., 2019; Kurum, 2022; Tuğluk ve Özkan, 2019; Yurtçu ve Aktan, 2024; Yüksel vd., 2024) ve ders kitaplarını (Aydın ve Özmüş, 2024; Bahşi ve Gençler, 2024; Gültekin, 2019; Güney vd., 2024; Güven ve Bülbül, 2023) inceleme çalışmalarına rastlanmıştır. Fakat çocuk edebiyatı ürünleri ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya (Ahat, 2023; İşler ve Akyol, 2023) ulaşılmıştır. Giderek önemi artan 21. yy. becerilerinin ilkökulda kazanılması ya da bu becerilere yönelik farkındalık oluşturulması için çocuk edebiyatı ürünlerinin kullanılması düşüncesinden hareketle bu çalışmanın yapılmasına gerek duyulmuştur. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı; günümüzde ilkökul öğrencileri tarafından en çok okunan Mert Arık'ın çocuk edebiyatı ürünlerinin 21. yy. becerilerini kazandırmada araç olarak kullanılıp kullanılmayacağını belirlemektir. Araştırma amacı doğrultusunda aşağıdaki probleme cevap aranmıştır.

- Mert Arık'ın çocuk kitapları 21. yy. becerilerini yansıtmakta mıdır?

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada Mert Arık'ın hikâye kitapları 21. yy. becerileri açısından inceleneceği için doküman analizi kullanılmıştır.

1.2. Verilerin Kaynağı

Çalışma kapsamında Mert Arık'a ait Ayvayı yedik Müzesi, Benim Zürafam Uçabilir, Bu Kadar Tantana Yeter, Çantamdan Fil Çıktı, Dinozorunun Saklandığı Yer, Naneyi Yedik Lokantası, Uzaya Giden Tren, Robonlar kitapları incelenmiştir. Yazarın kitaplarının seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi dikkate alınmıştır. Ölçüt olarak ilkökul öğrencileri tarafından en çok okunan hikâye kitapları belirlenmiştir. Bunu tespit etmek için kitapyurdu.com sitesinde en çok satılan hikâye kitaplarına bakılmıştır. Mert Arık'ın hikâye kitapları en çok satılan hikâye kitapları arasında ilk 21'de yer almaktadır (Kitapyurdu, 2025).

1.3. Verilerin Analizi

Hikâye kitaplarında bulunan 21. yy. becerilerine ait ifadeleri analiz etmek için betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). P21 çerçevesinde 21. yy. becerilerinin hangi ifadelerde bulunduğu iki alan uzmanı tarafından belirlenmeye çalışılmıştır (bk. Şekil 1). 21. yüzyıl becerileri iç içe geçmiş beceriler olduğundan frekans belirlenmemiştir (Mutohhari vd., 2021). Araştırmada durum tespitini yapan uzmanlar hikâye kitaplarındaki ifadeleri tespit edip ayrı bir çalışma dosyasına not olarak sayfa numarası belirtmişlerdir. Tespit edilen ifadelerin 21. yy. becerilerinden hangi kategoride (k.) olduğu ifade edilmiştir. Üzerinde uzlaştıkları ifadelerden bazıları çalışmaya not edilmiştir. Elde edilen bulgular, ileride yapılacak araştırmalara aktarılabilir nitelikte kaydedilmiştir.

2. Bulgular

Mert Arık'ın çocuk kitaplarının 21. yy. becerilerine göre değerlendirilmesine ilişkin veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Mert Arık'ın Çocuk Kitaplarının 21. yy. Becerilerine Göre Değerlendirilmesi

	Ayvayı Yedik Müzesi	Benim Zürafam Uçabilir	Bu Kadar Tantana Yeter	Çantamdan Fil Çıktı	Dinazorunun Saklandığı Yer	Naneyi Yedik Müzesi	Robonlar	Uzaya Giden Tren
Öğrenme ve Yenilik Becerileri	x	x	x	x	x	x	x	x
Yaratıcılık ve yenilikçilik	x	x	x	x	x	x	x	x
Eleştirel düşünme ve problem çözme	x	x	x	x	x	x	x	x
İletişim	x	x	x	x	x	x	x	x
İş birliği	x	x	x	x	x	x	x	x
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri								
Bilgi okuryazarlığı	x			x	x	x	x	x
Medya okuryazarlığı	x	x				x	x	x
Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı	x	x		x		x	x	
Yaşam ve Kariyer Becerileri								
Esneklik ve uyum	x	x	x	x	x	x	x	x
Girişimcilik ve öz yönetim	x	x		x	x	x	x	x
Sosyal ve kültürlerarası	x	x		x	x	x	x	x
Üretkenlik ve hesap verebilirlik	x	x		x	x	x	x	x
Liderlik ve sorumluluk	x	x		x	x	x	x	x

2.1. Ayvayı Yedik Müzesi

Dünya turuna çıkan babaannesi tarafından kendisine bir ayva verilen kahramanın bu ayvayla ne yapabileceğini konu edinen hikâye kitabıdır. 21. yy. becerileri açısından hikâye kitabı incelendiğinde şu ifadeler rastlanmaktadır.

Öğrenme ve Yenilik Becerileri : Müzenin açılmasında iş birliğinin önemi vurgulanmıştır. “Bir ayvayla neler yapılabilir?” sorusuna herkesle birlikte cevap aramaya karar verdim. Bunun için ailemin de desteğiyle kasabamızda bir “Ayvayı Yedik Müzesi ” açtık. (İş birliği k., s. 52-53).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Kitapta kahramanların bilgi araştırması yönüyle bilgi okuryazarlık, sosyal medya hesaplarına vurgu yapılması yönüyle medya okuryazarlık, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yönüyle bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlık becerileri vurgulanmaktadır. “Yine bir gün haber bültenlerinde ‘Ulusal Uzay Konseyi’

tarafından” Uzaya göndermek için gönüllü astronot arıyoruz!” çağrısı yapılıncaya babaannem çok heyecanlanmıştı. Ansiklopedileri taramış, kitaplar okumuş, belgeseller izlemiş, spora başlamış, kısa sürede dokuz kilo zayıflayarak adeta on yaş gençleşmişti.” (Bilgi okuryazarlığı k., s. 25). “Cakkıdı Cakkıdı Dükkânı’nın sosyal medya hesapları herkes tarafından takip ediliyordu. Sakız dükkanından yapılan paylaşımlar sosyal medyada beğeni rekorları kırıyordu. Böyle olunca fırsattan yararlanmak isteyen birçok youtuber dükkanlarımızı ziyaret ediyordu. Gazeteciler, haber bültenleri bu sefer Sakız Kraliçesi’ni konuşuyordu.” (Medya okuryazarlığı k., s. 41). “Cakkıdı Cakkıdı sosyal medya hesaplarının şifresi babamdaydı. Hesapları kullanarak insanlardan yardım isteyecektim.” (Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı k., s. 51).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Farklı ülkelerdeki insanlarla görüşülmesi ifadeleri geçmektedir. “Cakkıdı cakkıdı sakızlarının artık dünyaya açılacağı konuşuluyordu. Kanada, İngiltere, İsviçre, Japonya ve dünyanın birçok ülkesinden sakızcılar babaannemle görüşmek için kasabamıza kadar geliyordu.” (Sosyal ve kültürlerarası k., s. 44). Proje üretimi vurgulanmaktadır. “Bitmek bilmeyen enerjisiyle her daim kafasında bir şeyler döner dururdu. Bir projeyi bitirir, diğerine başlardı. Neler mi yapardı? Mesela bize sürekli ilginç bilmeceler sorardı. Bazen günlerce uğraşıp gizemli bir bulmaca hazırlardı. Bol şamatalı kukla oyunları oynatırdı.” (Üretkenlik ve mesuliyet k., s. 20). Festivalinin düzenlenmesinde öncü rol olma ifadeleri geçmektedir. “Neden kasabamızda dillere destan bir Sakız Festivali düzenlemiyoruz ki? Sarıkayalar’ı bir Sakız Turizmi Merkezi yapabiliriz, diyerek kasabamız için büyük bir hedef koymuştu. Bu sakız festivalinin planlamasını bile hazırlamıştı.” (Liderlik ve sorumluluk k., s. 38-39).

2.2. Benim Zürafam Uçabilir

Bir öğretmenin öğrencilerine zürafa resmi çizdirme serüvenini anlatan hikâye kitabıdır. 21. yy. becerileri açısından hikâye kitabı incelendiğinde şu ifadeler rastlanmaktadır.

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Öğrenme deneyimleri üzerine düşünme vurgulanmıştır. “Arkadaşlarının çizdiği gibi bir zürafa resmi çizemeyeceğini düşünüyordu. Belki bu düşüncesi yüzünden olacak, ilk ders bir zürafa resmi çizemedi.” (Eleştirel düşünme ve problem çözme k., s. 8). Farklı fikirlerin ortaya çıkması vurgulanarak yaratıcılık ifade edilmiştir. “Onun hayal dünyasında hep farklı zürafalar vardı. Arkadaşlarının zürafasına benzemeyen o farklı zürafaları artık çizebilirdi.” (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama k., s. 19). Öğretmen öğrencilere soru sorarak iletişim becerisini kullanmalarını sağlamıştır. “Öğretmen gülümseyerek sordu: Moni, kâğıtlarını ve kalemlerini evde mi unuttun?” (İletişim k., s. 6).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Bir gazetecinin zürafa resimlerini tüm ülkeye haber yapması ile medya okuryazarlığı, bilginin düzenlenmesinde teknolojinin kullanımıyla bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı vurgulanmıştır. “Ulusal bir gazeteci, Moni’nin çizdiği zürafa resimlerini tüm ülkeye haber bile yaptı.” (Medya okuryazarlığı k., s. 56). “Siz hiç bilgisayar oyunu tasarlayan bir zürafa gördünüz mü? İşte karşınızda bilgisayar oyunu tasarlayan bir zürafa. Bir bilgisayar oyunu tasarlamak için kodlama bilgisi gerekir. Bizim yazılım meraklısı zürafamızda kodlama bilgisi fazlasıyla var.” (Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı k., s. 52).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Farklılıklara adapte olma ifadeleri geçmektedir. “Okuldaki tüm öğrenciler de birbirinden farklıydı. Kimi uzun boyluydu kimisi kısa boyluydu. Kimi sarı saçlıydı kimi siyah saçlıydı. Kimi futbol oynamayı çok seviyordu kimi basketbol oynamaya bayılıyordu. Herkesin birbirinden çok farklı özelliklere sahip olduğunu görebiliyordu.” (Esneklik ve uyum k., s. 16). Bir hedef belirlenip ulaşmak vurgulanmıştır. “Dijital dünyada bir ‘Zürafa

resimleri müzesi' açmak istiyordu. Bu müze dünyanın en büyük zürafa resimleri müzesi olacaktı" (Girişimcilik ve öz yönelim k., s. 62). Birbirinden farklılık vurgulanmıştır. "Herkes birbirinden farklıdır. Aslında kimse kimseye benzemiyor. Sınıftaki arkadaşlarına bir bak, hangimiz birbirimize benziyoruz." (Sosyal ve kültürlerarası k., s. 15). Zürafa resmi çizim ifadeleriyle üretkenlik vurgulanmıştır. "Herkes zürafa resmi çizebilir. Siz de çizebilirsiniz. Haydi hep birlikte deneyelim." (Üretkenlik ve mesuliyet k., s. 5).

2.3. Bu Kadar Tantana Yeter

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Akıl yürütme tipleri kullanılarak bir ifade değerlendirilmiştir. "Kütüphaneye gelmeden önce, eğer biri bana kanatlı bir dinozorla suya dalacağımı ve sonra da şarkı söyleyen dev bir ahtapotla dans edeceğimi söyleseydi, herhalde ona, 'Hadi oradan!' derdim." (Eleştirel düşünme ve problem çözme k., s. 24). Farklı fikirlerin vurgulanmasıyla yaratıcılık ifadeleri geçmektedir. "Kitaplarda kanatlı dinozorlar gibi gerçek dünyada göremeyeceğin birçok şeyle karşılaşabilirsin. Çünkü burası kurgu dünyası. Hayal gücüne ait her şey burada mümkün." (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama k., s. 11). Soru cevap durumunun yansıtılmasıyla iletişim becerisi vurgulanmıştır. "Sana harika bir teklifim var. Bu kitapla büyük maceralara atılmaya ne dersin? diye sordu. Macerayı duyunca gözlerim fal taşı gibi açıldı. "Ben maceralara bayılırım. Büyüüüüük maceralara daha çok bayılırım." dedim. (İletişim k., s. 8). Ortak hedefi iş birliği içinde gerçekleştirme vurgulanmıştır. "Maceramız başlıyor! Alalacele Dino'nun sırtına atladım. Dino, devasa kanatlarını açtı. Gökyüzünde süzüle süzüle uçmaya başladık!" (İş birliği k., s. 18).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Çeşitli rollere adapte olmak vurgulanmıştır. "Sanki gerçekmiş gibi yapabilirsin." dedi Dino. "Kurgu dünyasında miş gibi, miş gibi, miş gibi, hatta müş gibi yapabiliriz. Bu dünyayı bir oyun gibi düşünebilirsin." (Esneklik ve uyum k., s. 21).

2.4. Çantamdan Fil Çıktı

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Farklı bir fikir üreterek yaratıcı düşünme ifadeleri geçmektedir. "Ben elma olsaydım, bir çocuğun beslenme çantasında elmalı kurabiye olmak isterdim öğretmenim, dedi." (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama k., s. 11).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Kitapta bitkinin özelliklerinin geçmesiyle bilgi okuryazarlığı, dijital teknolojinin bilgiyi paylaşmak için kullanılması ifadelerinin geçmesiyle bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı becerileri vurgulanmıştır. "-Her bir yaprağım farklı renktedir. Dikenlerim canınızı hiiiiç acıtmaz. Hatta bu komik gelebilir ama dikenlerime dokunduğunuzda gıdı gıdı diyerek sizi gıdıklayabilirim. Belki inanmayacaksınız ama çok ilginç bir özelliğim daha vardır: Ben, konuşan bir çiçeğim." (Bilgi okuryazarlığı, k. s. 16). "Gazeteler, haber kanalları bu ilginç organizasyonu haber yapmak için adeta birbiriyle yarıştı." (Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı k., s. 55).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Çeşitli rollere uyum sağlamak ifadeleri geçmektedir. "Çocuklar oyuna iyiden iyiye ayak uydurdu. Çantadan kendi kahramanlarını çıkarıyor, kahramanlarının fiziksel veya kişisel özelliklerini kendileri belirliyorlardı." (Esneklik ve uyum k., s. 19). Çocukların hedeflerine ulaşması için somut kriterlerden bahsedilmiştir. "Çocuklar yaptıkları her davranışı oyunlaştırmaya karar verdi. Ne yaparlarsa yapsınlar oyun oynuyor gibi yapacaklardı. Mesela kitap okurken sanki oyun oynuyor gibi kitap okuyacaklardı." (Girişimcilik ve öz yönelim k., s. 22). Kültürel farklılıkları olan çocuklar için organizasyonun tasarlanmasından

bahsedilmiştir. “Moni, bu sefer tüm dünya çocuklarının oyun oynayabileceği bir organizasyon hayal ediyordu. Bu devasa organizasyona “Hayal Olimpiyatları” adını vermişti.” (Sosyal ve kültürlerarası k., s. 58). Koşu yarışmasında yarışma kavramı üzerinden liderlik ve sorumluluk becerisi vurgulanmıştır. “Kasabada bir koşu yarışmasında sadece beşinci olana ödül verildi.” (Liderlik ve sorumluluk k., s. 45).

2.5. Dinozorunun Saklandığı Yer

Okumayı öğrenen bir çocuğun okuduğu kitaptaki dinozor karakteriyle arkadaşlığını konu edinen hikâye kitabıdır. 21. yy. becerileri açısından hikâye kitabı incelendiğinde şu ifadelerle rastlanmaktadır.

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Farklı fikirler üretilerek yaratıcılık vurgulanmıştır. “Mor portakal köyüne uğrayalım mı?” (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama k., s. 8). Düşünce sözel biçimde ifade edilerek iletişim becerisinin geçtiği tespit edilmiştir. “Öğretmen aylardır beklediğimiz sürprizi sonunda açıklayacaktı.” (İletişim k., s. 22). Ekip çalışmaya dair ifadelerin geçmesi iş birliği becerilerinin vurgulandığını göstermektedir. “Ağrı Dağı’nın zirvesine hep birlikte tırmanabilirmişiz.” (İş birliği k., s. 12).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Bilgi kaynaklarına erişimden bahsedilerek bilgi okuryazarlığı becerisi vurgulanmıştır. “Her gün sesli ve sessiz okumalar yapıyorduk. Ocak ayı geldiğinde artık okumayı öğrenmiştik.” (Bilgi okuryazarlığı k., s. 20).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Çeşitli sorumluluklara adapte olmak vurgulanmıştır. “Hepimiz hemen ikili sıra olduk.” (Esneklik ve uyum k., s. 24). Öğrenme becerilerini keşfetmek için çaba gösterilmesinden bahsedilmektedir. “Sınıfta herkes parmak kaldırarak söz hakkı istiyordu.” (Girişimcilik ve öz-yönelim, s. 7). Farklı fikir ve değerlere açık görüşlülük yansıtılmıştır. “Vay be! Bir dinozorla arkadaş olacaktım ha? Kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi.” (Sosyal ve kültürlerarası k., s. 30). Hedefe ulaşmak için pozitif olma ile üretkenlik ve mesuliyet vurgulanmıştır. “Gemilere binip dev dalgaların içinde güvenle yol alabilirmişiz.” (Üretkenlik ve mesuliyet, s. 12). Başkalarını bir hedefe doğru yönlendirmek vurgulanmıştır. “Öğretmenimiz: - İşte büyük sürpriz, işte bütün maceraların gerçekleştiği yer burası çocuklar, dedi. Tanıştırıyorum. Burası bir KÜTÜPHANE!” (Liderlik ve sorumluluk k., s. 28).

2.6. Naneyi Yedik Müzesi

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Akıl yürütme tipleri kullanılarak problem durumuna çözüm üretilmiştir. “- TRÜF sayesinde kasabamızda sokak hayvanları için bir barınak kurabiliriz yahu. Terk edilmiş, sokaklara bırakılmış hayvanlar için bir şeyler yapabiliriz. Onlara bir UMUT barınağı yapabiliriz. Hayvanları sokaklardan daha güvenilir bir bölgeye alabiliriz.” (Eleştirel düşünme ve problem çözme k., s. 21). Yeni fikirler üretme ifadelerinden yaratıcı düşünmenin vurgulandığı tespit edilmiştir. “Trüf yazılı tabelayı sökmemiz bir günümüzü aldı. Sonra menüleri değiştirmeye karar verdik. Yemekleri artık farklı isimlerle hatta ilginç bir şekilde sunacaktık. Mesela HAMBURGER değil de NANELİ UÇAN HAMBURGER diyecektik.” (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama, s. 57). Düşüncelerin sözlü olarak ifade edilmesinden iletişim becerilerinin vurgulandığı belirlenmiştir. “-Babaanne, bu bir... Bu bir na-ne. Nane, değil mi? Babaannem gülümsedi. -Evet, kuzu balığım, tam isabet! Nane.” (İletişim, s. 10). Takım çalışması vurgulanarak iş birliği becerilerinin vurgulandığı tespit edilmiştir. “Babaannem ve Bora Bey, sokak köpeklerini trüf mantarları konusunda eğittiler.” (İş birliği, s. 23).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Araştırma yapmanın vurgulanmasıyla bilgi okuryazarlığı, medya araçları oluşturmanın vurgulanmasıyla medya okuryazarlığı, bilginin erişiminin sağlanmasıyla bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı vurgulanmıştır. “-Ama bir naneyle neler yapabilirim ki?- Bir bak bakalım! Düşün, araştıır ve sor!- düşünüp, araştıırıp, soru sorarak neler yapabileceğini bulması.” (Bilgi okuryazarlığı k., s. 12). “Bu arada ülkede bütün gazeteler ve sosyal medya hesapları lokantamızı paylaşıyordu.” (Medya okuryazarlığı k., s. 30). “Babaannem, projeyi başlatmak için önce Doç. Dr. Asım Akademikbakış ile iletişime geçti. İnternette basit bir aramayla hocanın iletişim bilgilerine ulaştık.” (Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı k., s. 21).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Olumlu eleştiri vurgulanmıştır. “Annemin adı Ebru’ydu ama babaanneme göre o tam bir Elvan’dı. Annem bu ismi o kadar çok benimsemişti ki saçlarını Elvan gibi topluyor, Elvan gibi yemek yapıyor ve artık tam anlamıyla bir Elvan gibi yaşıyordu.” (Esneklik ve uyum k., s. 38). Karar alıp hedefe ulaşmaya dair ifadeler geçmektedir. “Lokantaya gelen herkes soğuk esprileri o kadar çok seviyordu ki... Babaannem, bir süre sonra kilo kilo soğuk espri satma kararı aldı. Müşteriler kilo kilo soğuk espri satın alıyordu. Çok uzaklardaki kasabalara tonlarca soğuk espri siparişi ulaştırıyorduk.” (Girişimcilik ve öz yönelim k., s. 29). Farklı fikre yönelik değişik kültürdeki insanların bakış açıları yansıtılmıştır. “Ama uçan bir naneli hamburger, dünyanın neresine giderseniz gidin herkesi meraklandırır. İnsanları bu lokantada biraz heyecanlandırmak gerekiyordu. Biraz ilginçleşmek hepimize iyi gelebilirdi. Rüya, bunu ilk duyduğunda ‘Bir hamburgeri uçarak servis etmek mi?’ dedi. ‘Siz çıldırmış olmalısınız. Bu DA-Hİ-CE!’” (Sosyal ve kültürlerarası k., s. 52). Sokak köpekleri için kamp alanının kurulmasından bahsedilmektedir. “Babaannem öncelikle kasabada geniş bir araziye kamp alanı kurdu. Bu kamp alanı, sokak köpekleri için güvenli bir sığınak hâline geldi. Sonra kamp kısmına muhteşem bir lokanta açıldı. Buraya karavanınızla gelebilir ya da çadır kurabilirsiniz; seçim sizin.” (Üretkenlik ve mesuliyet k., s. 23). Hedefe ulaşmak için uzman görüşünün alınmasının öneminden bahsedilmektedir. “Trüf’ün emin ellerde olduğunu öğrenince Asım Hoca’nın yüzünde gülücükler açmıştı. -Size seve seve çevrimiçi danışmanlık yapabilirim. Ayrıca kasabanızda bir asistanım var; Adı Bora Uzmanbakış. Biliyorsunuz, her mantar yenilmez.” (Liderlik ve Sorumluluk k., s. 22).

2.7. Robonlar

Farklı robotların hayatta kalma mücadelesini konu edinen hikâye kitabıdır. 21. yy. becerileri açısından hikâye kitabı incelendiğinde şu ifadeler rastlanmaktadır.

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Yazar hakkında eleştiride bulunulmuştur. “Bir gün, ülkenin en önemli eleştirmeni Cezmi Hepeleştire, saygın bir edebiyat dergisinde Sabri hakkında sert bir eleştiri yazısı yayımladı. Yazının başlığı dikkat çekici ve sarsıcıydı: “Sabri Uçankalem Fiyaskosu: Hayattan Kopuk Bir Yazar!” (Eleştirel düşünme ve problem çözme k., s. 18). Probleme yönelik farklı fikirlerin üretilmesinden bahsedilerek yaratıcı düşünme vurgulanmıştır. “Çırpıcı hemen keskin bıçaklarını hazırladı ve ‘Bu parçayı küçük dilimlere ayırırsak kaldırmak kolaylaşır’ dedi.” (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama k., s. 50). Düşüncelerin sözlü ifade edilmesinden dolayı iletişim becerilerinin vurgulandığı belirlenmiştir. “Endişelenme Tokyo, kurtulmanın bir yolunu mutlaka bulacağız” dedim. (İletişim k., s. 16). Ekip kavramına vurgu yapılarak iş birliği becerisi vurgulanmıştır. “Biz bir ekibiz ve birlikte olduğumuz sürece hiçbir şey bizi durduramaz.” (İş birliği k., s. 58).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: İnternette yazılanların okunmasıyla bilgi okuryazarlığı, medyanın inançları nasıl etkilediğinin vurgulanmasıyla medya okuryazarlığı, teknoloji kullanımının vurgulanmasıyla bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı vurgulanmıştır. “Günlerce internette Robon hakkında yazılanları okudu, videoları izledi.” (Bilgi okuryazarlığı k., s. 9). “Etkili reklamlarla gerçekten de öyle oluyordu. Garip bir şekilde hamburger kalitesi düştükçe müşteri sayımız artıyordu.” (Medya okuryazarlığı k., s. 85). “Her sabah gözlerini açar açmaz bilgisayarına koşuyor, e-posta kutusunu heyecanla kontrol ediyordu.” (Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı k., s. 7-8).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Belirsizliğin olduğu ortamlarda etkili çalışmanın öneminden bahsedilmektedir. “Ebro’nun rehberliğinde Tokyo ve ben, bu karmaşık ve tehlikeli yerin sırlarını çözmeye başlamıştık.” (Esneklik ve uyum k., s. 43). Restoran açma fikrinin geçmesiyle girişimcilik becerisinden bahsedilmektedir. “Kuzeyde lüks bir v(r)estoran zinciv(r)iniz olsun istemez misiniz? Bunu biv(r)likte başav(r)abiliy(r)iz.” (Girişimcilik ve öz yönelim k., s. 71). Farklı kültürlerle hitap edilmesiyle sosyal ve kültürlerarası beceriler yansıtılmıştır. “Öyle akıcı yazıyordu ki herkes kitaplarını bir çırpıda okuyordu. Artık sadece kendi ülkesinde değil, dünyada da tanınıyordu.” (Sosyal ve kültürlerarası k., s. 15). Amaca ulaşmak için yapılacaklar planlanmıştır “Yaşadıklarımı anladıkça daha çok ağladım. Sonra bir plan yaptım. Algoritma tarifleriyle oyunlar oynayacaktım.” (Üretkenlik ve mesuliyet k., s. 90). Başkalarını hedefe yönlendirmek için rol alınmasıyla liderlik ve sorumluluk becerileri vurgulanmıştır. “Elimde bir plan kâğıdı gibi tuttuğum metal parçasını açarak herkese kaçış rotamızı gösterdim.” (Liderlik ve sorumluluk k., s. 105).

2.8. Uzaya Giden Tren

Öğrencilerin hikâye yazma süreçlerini anlatan eserdir. 21. yy. becerileri açısından hikâye kitabı incelendiğinde şu ifadelerle rastlanmıştır.

Öğrenme ve Yenilik Becerileri: Kurulan bir hayal belirtilerek yaratıcılık vurgulanmıştır. “Moni: -Bizim trenimiz okyanusa gidebilir. Su üzerinde yol alan bir tren hayal ediyorum. Dev dalgaların arasında giden bir gemi gibi... Balıklar, karidesler, balinalar, su kaplumbağaları...” (Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama becerileri k., s. 11).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: Ansiklopediden araştırma yapılmasının vurgulanmasıyla bilgi okuryazarlığı, uygun medya oluşturma araçlarının kullanılmasının vurgulanmasıyla medya okuryazarlığı yansıtılmıştır. “Ansiklopedileri karıştırdılar. İnternette arama yaptılar. İlginç bilgileri not aldılar.” (Bilgi okuryazarlığı k., s. 46). “Sokaklara afişler asıldı. Gazetelere ilanlar verildi. Hatta sosyal medyada kampanyalar bile başlatıldı.” (Medya okuryazarlığı k., s. 44).

Yaşam ve Kariyer Becerileri: Çeşitli programlara uyum sağlamayla esneklik ve uyum becerisi vurgulanmıştır. “Nasıl bir sporcu sürekli antrenman yaparak maçlara hazırlanıyorsa... Nasıl bir gitarist konserden önce sürekli gitar çalıyorsa... Nasıl bir tiyatro oyuncusu sahneye çıkmadan önce sürekli bir prova yapıyorsa...” (Esneklik ve uyum k., s. 35). Çocukların hedeflerine ulaşmak için somut kriterler belirlemelerinden bahsedilmiştir. “Disiplinli çalışmak için bir çalışma programı hazırladılar. Eğlenceli yazı antrenmanları (kelimelerden hikâyeler yazma idmanları, hayal kurma idmanları vb.)”. (Girişimcilik ve öz yönelim k., s. 37). Farklı kişilik özelliklerine sahip öğrenciler için ortak etkinlik yapılmasından bahsedilmiştir. “Uzaya gidecek koskocaman trenimizi hayal edelim. İlk hikâyeyi biz yazacağız. O hikâyenin sonunda trenimizin

biletini binlerce çocuğa hediye edeceğiz. Ve hep birlikte bu trenle uzaya gideceğiz.” (Sosyal ve kültürlerarası beceriler k., s. 54). Hikâye yazmak vurgulanmıştır. “Öğretmen sınıfa girdi ve tahtaya şunları yazdı: -Hepimiz bir tren hikâyesi yazabiliriz. Hadi hep birlikte deneyelim.” (Üretkenlik ve mesuliyet k., s. 5). Ortak hedefe ulaşmak için karakter liderlik yaparak gruptakilere sorumluluk vermiştir. “Hikâyelerini yazmaya başlamadan önce yeni kelimeler öğrenmeleri gerekiyordu. İyi bir hikâyenin malzemesi kelimelerden oluşurdu. Malzeme toplamanın tam zamanıydı. Moni: -Kelimeler toplamalıyız. Şimdi her yere dağılacamız ve kelime avlayacağız, dedi.” (Liderlik ve sorumluluk k., s. 24).

3. Tartışma ve Sonuç

2024 yılında yenilenen eğitim programlarında Türkiye yüzyılı maarif modeli ortak metninde kavramsal beceri, eğilim, sosyal duygusal öğrenme becerileri gibi kısımlarda 21. yy. becerilerine ait kavramlar geçmektedir. 21. yüzyıl becerilerinin erken dönemlerde edinilmesi önemlidir. Bu durum hikâye okunup değerlendirilirken ya da bir deneyi uygulamada yapılabilir (Akyol ve Aşkar, 2022). Yapılan bir araştırmada öğrencilere 21. yy. becerilerini kazandırmak için Stem, rama, sanatsal çalışma, model olma, aile ile iş birliği, hikâye kitaplarının kullanıldığı belirlenmiştir (Güney Manavoğlu, 2022). Dolayısıyla öğrencilere 21. yy. becerilerini kazandırmak için çocuk kitapları da kullanılabilir.

Öğrenme ve yenilik becerilerine göre kitaplar incelendiğinde kahramanların farklı fikirleri değerlendirme, hayal ve gerçekliği yorumlama, tren hikâyesini yazamama, bir zürafa çizememe, yazar hakkında eleştiride bulunma, problemlere çözüm üretilmesi belirtilerek eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri yansıtılmıştır. Canbaz’ın (2022) çalışmasında Çıtır Çıtır Felsefe kitaplarının eleştirel düşünme becerisini geliştirmek için kullanılabilir eserler olduğu belirlenmiştir. 21. yy. becerilerini kazandırmak için karmaşık görevler tasarlamak, açık uçlu veya yapılandırılmamış görevlere dâhil etmek, öğrenci düşüncesini ve muhakemesini görünür kılmak önemlidir (Lai ve Viering, 2012). Kahramanların hayal kurmaları, kurgu dünyasına giriş yapmaları, farklı yiyecek isimleri üretmeleri, hayallerini uygulamaya geçirmeleri dile getirilerek yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama becerisi yansıtılmıştır. Kahramanların soru cevap etkileşiminde bulunmaları, kendilerini ifade etmeleri ise iletişim becerisinin geçtiğini göstermektedir. Ekiple çalışarak müze açılması, pasta yapılması, oyun tasarlama, birlikte etkinlik gerçekleştirmenin belirtilmesi iş birliği becerilerinin vurgulandığını göstermektedir. 21. yy. becerilerinin de daha çok sosyal gelişmelerle ilişkili olduğu ifade edilmiştir (Van Laar vd., 2017). Gönül ve Dilidüzgün (2022) tarafından yapılan araştırmada çocuk edebiyatı ürünlerinin öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcılık, iş birliği, iletişim becerilerini arttırdığı tespit edilmiştir.

Kitaplar bilgi, medya ve teknoloji becerileri açısından incelendiğinde ise kahramanların kitaplardan, ansiklopedilerden bilgi araştırmasıyla bilgi okuryazarlığı becerisi yansıtılmıştır. Sosyal medya hesaplarındaki mesajların analizi, medyanın inançları etkilemesi, reklamların, kampanyaların etkilerinden bahsedilmesi, ilgili konuyla ilgili medya ürünü oluşturulmasıyla medya okuryazarlığı becerisi vurgulanmıştır. Bilgiyi iletme, araştırmak, oyun tasarımı için kodlama bilgisinin kullanılması amacıyla teknolojik araçlardan yararlanılması bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlık becerisinin yansıtıldığını göstermiştir. Yusupova ve Ünlü (2025) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının hazırladıkları dijital hikâyelerin onların 21. yy. becerilerinin gelişimine olumlu etkisinin olduğunu göstermiştir. Benzer biçimde ilkökul öğrencilerine de dijital hikâye hazırlatılarak onların uygulamada 21. yy. becerileri geliştirilebilir.

Yaşam ve kariyer becerilerinde ise kahramanların rastgele yapılacak tren yolculuğuna, kurgu dünyasına adapte olmaları, değişikliklere, oyuna uyum sağlamaları, olumlu eleştiride bulunmaları, belirsiz ortamlarda etkili çalışmaları vurgulanarak girişimcilik ve uyum becerileri yansıtılmıştır. Kahramanların dünya turuna çıkmaları, müze açma, restoran açma gibi hedefler belirlemeleri, öğrenme becerilerini keşfetmek için çaba göstermeleri ile girişimcilik ve öz yönelim becerileri yansıtılmıştır. Farklı kültürde insanlarla birlikte çalışma, farklı kültürlerle saygı duyma, farklı kültürdeki çocuklar için oyun tasarlama, etkinlik hazırlama, farklı kültürdeki insanları meraklandırma, yazdığı kitaplarla farklı kültürlerle hitap etmeye yönelik ifadelerin geçmesi ise sosyal ve kültürlerarası becerilerin geçtiğini göstermektedir. Farklı yapboz oyunları tasarlama, ilginç bilmeceler tasarlama, resim çizme, hedefe ulaşmak için pozitif olma, planlama yapma, projeleri yönetme, hikâye yazma ile üretkenlik ve mesuliyet becerisi vurgulanmıştır. Gruba önderlik ederek festival düzenleme, ikna etme becerisini kullanılarak hedefe ulaşma, yarışmada belirlenen dereceye girme, başkalarını hedefe yönlendirme, uzmandan görüş alma gibi etkinliklerin tasarlanmasıyla liderlik ve sorumluluk becerisi yansıtılmıştır. Bilim ve teknoloji sektöründe 21. yüzyılın zorluklarının üstesinden gelmek, öğrencilerin küreselleşme çağında rekabet güçlerini garanti altına almak için 21. yüzyıl becerileriyle donatılması gerekir. Bu nedenle 21. yüzyıl becerilerini bilim eğitime dâhil etmek çok önemlidir (Turiman vd., 2012). Ball, Joyce ve Anderson-Butcher (2016) 21. yüzyıl becerilerini anlamının, çocukların bu becerileri edinmelerini desteklemek için yeterli olmadığını belirtmektedir. Çocukların bu becerileri uygulama fırsatına sahip olması da önemlidir, bu nedenle 21. yüzyıl öğrenimini destekleyen bir öğrenme ortamı muhtemelen elzemdir. Bu nedenle okulların ve toplum temelli gençlere hizmet eden kuruluşların, özellikle bu alan eğitim reformunda ve küresel pazarda yükselen bir öncelik hâline geldiğinden, öğrencilerin bilişsel olmayan becerilerdeki ustalığını dikkate almaları önemlidir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- İlkokul öğrencileri tarafından en çok okunan hikâye kitapları 21. yy. becerileri açısından incelenebilir. Bu kitaplara Hapı Yuttuk Eczanesi, Nohut Adam, Zaman Bisikleti vb. örnek olarak verilebilir.
- Mert Arık'ın hikâye kitapları Stem, drama, sanatsal çalışma gibi etkinliklerle birlikte kullanılarak 21. yy. becerilerini kazandırmada kullanılabilir.
- Mert Arık'ın hikâye kitaplarındaki görseller 21.yy. becerileri açısından incelenebilir.
- Mert Arık'ın hikâye kitapları Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki beceriler açısından incelenebilir.

Beyanlar**Teşekkürler:**

Yazarın Katkıları: Birinci yazar %50, ikinci yazar %25, üçüncü yazar %25 katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Açıklaması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Telif Hakkı Beyanı: CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destekleyen Kuruluşlar: Çalışmada destekleyen kuruluşlar bulunmamaktadır.

Etik Onay ve Katılımcı Onay: Çalışma etik onay ve katılımcı onayı gerektirmemektedir.

İntihal Beyanı: Bu makale intihal programıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Veri ve Materyallerin Kullanılabilirliği: Araştırma kapsamında kullanılan veri ve materyaller etik ilkeler ve katılımcı gizliliği doğrultusunda kamuya açık değildir.

YZ Araçlarının Kullanımı: Yazarlar, bu makalenin oluşturulmasında Yapay Zekâ (YZ) araçlarını kullanmadığını beyan etmektedir.

Kaynaklar

- Ahat, O. (2023). 21. yüzyıl becerilerinin çocuk kitaplarındaki varlığı üzerine bir araştırma: “Uzaya Giden Tren” kitap örneği. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 177-195. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1406048>
- Akyol, N. A. ve Aşkar, N. (2022). Erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl becerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2597-2629. <https://doi.org/10.17152/gefad.1081472>
- Apple. (2008). *Apple -ACOT2- understanding of 21st century skills and outcomes*. Web. 30 Mar. 2011. <https://www.apple.com/ca/education/docs/Apple-ACOT2Whitepaper.pdf>
- Aydın, S., ve Özmüş, G. S. (2024). 7. Sınıf fen bilimleri ders kitabındaki deneysel içeriklerin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi: Işığın madde ile etkileşimi ünitesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 10(1), 1-23. <https://doi.org/10.47714/uebt.1299491>
- Bahşi, N. ve Gençler, G. (2024). Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin 21. yüzyıl becerileri bağlamında incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 394-413. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.1433238>
- Bal, M. (2018). Türkçe dersinin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(4), 49-64. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>.
- Ball, A., Joyce, H. D. ve Anderson-Butcher, D. (2016). Exploring 21st century skills and learning environments for middle school youth. *International Journal of School Social Work*, 1(1), 1-15. <https://doi.org/10.4148/2161-4148.1012>
- Beers, S. (2011). *21st century skills: Preparing students for their future*. Retrieved from https://www.yinghuaacademy.org/wpcontent/uploads/2014/10/21st_century_skills.pdf
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27. <https://doi.org/10.17860/efd.85381>

- Dilekçi, A. ve Karatay, H. (2021). Türkçe dersi öğretim programında 21. yüzyıl becerileri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(4), 1430-1444. <https://izlik.org/JA29ZC92FS>
- Ecevit, T., ve Kaptan, F. (2019). 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına yönelik tasarlanan argümantasyon destekli araştırma sorgulamaya dayalı öğretim modelinin betimlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 470-488. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2019056328>
- Eker, C., ve Elekoğlu, A. A. (2024). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının 21. Yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *The Journal of International Educational Sciences*, (24), 01-19. <https://doi.org/10.29228/inesjournal.44584>
- Erdem, H. ve Soysal, T. (2021). *21. yüzyıl becerileri ve Türkçe eğitimi*. Nobel Akademik.
- Geisinger, K. F. (2016). 21st century skills: What are they and how do we assess them? *Applied measurement in education*, 29(4), 245-249. <https://doi.org/10.1080/08957347.2016.1209207>
- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29. <https://izlik.org/JA82XA57WU>
- Gençer, G. (2023). *Okuma becerileri dersine yönelik hazırlanan etkinliklerle yapılan öğretimin 5. sınıf öğrencilerinin okuduklarını anlama, okumaya yönelik tutum ve okuma motivasyonları üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gönül, D. A. ve Dilidüzgün, S. (2022). Çocuk edebiyatında 4c becerileriyle ilgili yapılan çalışmalara yönelik bir meta sentez çalışması. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 5(2), 1-16. <https://izlik.org/JA57LG66BG>
- Gültekin, H. (2019). *Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güney Manavoğlu, A. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerine kazandırmaya çalıştığı 21. yüzyıl becerileri*. Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güney, K., Ağlar, C. ve Fidan, R. (2024). Beşinci sınıf Türkçe ve İngilizce ders kitaplarında 21. yüzyıl becerilerine yer verilmesinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(10), 263-286. <https://izlik.org/JA64UD97BS>
- Güven, Z. Z. ve Bülbül, A. (2023). Uluslararası öğrenciler için hazırlanmış ders kitaplarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi: İstanbul kitap seti. *Journal of Higher Education ve Science / Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 13(1), 105-115. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1241320>
- İnce Samur, A. Ö. ve Arıkan, Y. (2018). Behiç Ak'ın çocuk kitaplarındaki çatışmaların mizah öğesi bakımından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(1), 165-182. <https://izlik.org/JA35LY26WN>
- İşler, N. ve Akyol, N. A. (2023). Erken çocukluk eğitiminde 365 gün öykü kitaplarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. In *The Sixteenth International Congress of Educational Research*, 18-21 Mayıs, Sivas, p. 136. <https://avesis.ankara.edu.tr/yayin/557f6221-1ee4-4b69-8ae2-28c9ff4cd2fd/erken-cocukluk-egitiminde-365-gun-resimli-oyku-kitaplarinin-21-yy-becerileri-acisindan-incelenmesi>

- Kayhan, E., Altun, S. ve Gürol, M. (2019). Sekizinci sınıf Türkçe öğretim programının (2018) 21. yüzyıl becerileri açısından değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 20-35. <http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/>
- Kennedy, T. J. ve Sundberg, C. W. (2020). 21st century skills. *Science education in theory and practice: An introductory guide to learning theory*, 479-496. https://doi.org/10.1007/978-3-030-43620-9_32
- Kitapyurdu. (2025). https://www.kitapyurdu.com/index.php?route=product/best_sellers&page=1&list_id=22
- Kotluk, N., Öğretim, A. B. D., Kocakaya, S. ve ABD, E. F. O. F. E. (2015). 21. Yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler: Ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. In *6th International Congress on New Trends in Education-ICONTE*, 4(2), 354-363. https://www.researchgate.net/publication/321197140_21_yuzyil_becerilerinin_gelisiminde_dijital_oykulemeler_Ortaogretim_ogrencilerinin_goruslerinin_incelenmesi
- Kurt Gökçeli, F. ve Özer, M. (2023). Çevre farkındalığı kazandırmada, beceri ve değerleri aktarmada kitapların rolü: Doğadaki son çocuk örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 938-958. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1198428>
- Kurum, C. (2022). 21.yüzyıl becerileri açısından hayat bilgisi dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(46), 1211-1221. <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.908>
- Lai, E. R. ve Viering, M. (2012). *Assessing 21st century skills: integrating research findings*. Pearson.
- Mutohhari, F., Sutiman, S., Nurtanto, M., Kholifah, N. ve Samsudin, A. (2021). Difficulties in implementing 21st century skills competence in vocational education learning. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 10(4), 1229-1236. <http://doi.org/10.11591/ijere.v10i4.22028>
- National Research Council. (2011). *Assessing 21st century skills: Summary of a workshop*. National Academies.
- Rotherham, A. J. ve Willingham, D. T. (2010). 21st-century” skills. *American educator*, 17(1), 17-20. <https://www.aft.org/sites/default/files/RotherhamWillingham.pdf>
- Şimşek, C. L. ve Soysal, M. T. (2022). Deprem temalı mühendislik tasarım temelli STEM etkinliklerinin akademik başarı, motivasyon, STEM’e yönelik tutum ve 21. yüzyıl becerilerine etkisi. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 6(4), 133-157. <https://izlik.org/JA84CS98GL>
- Temizyürek, F. ve Çevik, A. (2014). Mustafa Ruhi Şirin’in çocuk edebiyatı sahasındaki eserlerinin dil ve kavram bağlamında incelenmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(1), 155-175. <https://izlik.org/JA36MT65SX>
- Tuğluk, M. N. ve Özkan, B. (2019). MEB 2013 okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri açısından analizi. *Temel Eğitim*, 1(4), 29-38. <https://izlik.org/JA46RB53XP>
- Turiman, P., Omar, J., Daud, A. M. ve Osman, K. (2012). Fostering the 21st century skills through scientific literacy and science process skills. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 59, 110-116. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.253>
- Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A. ve De Haan, J. (2017). The relation between 21st-century skills and digital skills: A systematic literature review. *Computers in human behavior*, 72, 577-588. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.03.010>

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yurtçu, G. ve Aktan, O. (2024). Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programı ders kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Religious Education Studies / Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, (17), 13-50. <https://doi.org/10.53112/tudear.1414407>
- Yusupova, A. ve Ünlü, Z. K. (2025). Sınıf öğretmen adaylarının hazırlamış oldukları dijital hikâyelerin 21. yüzyıl becerilerine etkisinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 154-172. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1524773>
- Yüksel, R., Yılmaz, M. ve Kurt, M. (2024). İlkokul fen bilimleri 2013 ve 2018 öğretim programı kazanımlarının öğrenme ve yenilenme becerileri açısından incelenmesi. *Temel Eğitim*, (21), 28-41. <https://izlik.org/JA79PJ79LZ>

İncelenen Kitaplar

- Arık, M. (2023a). *Ayvayı yedik müzesi*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2023b). *Benim zürafam uçabilir*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2023c). *Çantamdan fil çıktı*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2023d). *Dinazorunun saklandığı yer*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2024a). *Bu kadar tantana yeter*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2024b). *Naneyi yedik lokantası*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2024c). *Robonlar*. Timaş Çocuk.
- Arık, M. (2022). *Uzaya giden tren*. Timaş Çocuk.

Extended Abstract

In the education programs renewed in 2024, the concepts of 21st century skills are mentioned in sections such as conceptual skills, disposition, social emotional learning skills in the common text of the Turkish century education model. Therefore, storybooks can be used to teach 21st century skills or to raise awareness about these concepts. 21st-century skills encompass the qualities necessary for individuals to lead fulfilling lives (Ahat, 2023). An increasing number of experts advocate the idea that individuals need “21st-century skills” to succeed (Rotherham & Willingham, 2010). In the 21st century, education encompasses technological knowledge, collaborative practices, and innovative applications (Geisinger, 2016). Therefore, 21st-century skills require the development of advanced cognitive and emotional skills (National Research Council, 2011). While distinguishing between 21st-century skills may be useful, in practice they are closely intertwined. One cannot engage in meaning-making without a degree of critical thinking, without considering others’ perspectives, without interacting with others, or without evaluating alternatives. 21st-century learning involves complex competencies and the transformations of technology-based learning. True education involves seeing the connections between ideas, concepts, and disciplines in a way that helps students understand the relationships and relevance of ideas to people and new situations (Mutohhari et al., 2021). A review of the literature reveals that 21st-century skills are addressed in curricula (Bal, 2018; Dilekçi & Karatay, 2021; Eker & Elekoğlu, 2024; Kayhan et al., 2019; Kurum, 2022; Tuğluk & Özkan, 2019; Yurtçu & Aktan, 2024; Yüksel et al., 2024) and textbooks (Aydın & Özmüş, 2024; Bahşi & Gençer, 2024; Gültekin, 2019; Güney et al., 2024; Güven & Bülbül, 2023). However, only a limited number of studies on children’s literature works have been identified (Ahat, 2023; İşler & Akyol, 2023). Given the growing importance of 21st-century skills and the need to foster awareness of these skills in elementary school, this study was undertaken to explore the potential use of children’s literature works in this context.

In this study, Mert Arık's storybooks were analyzed in terms of 21st century skills. The study employed a document analysis technique. Descriptive analysis was used to analyze the expressions related to 21st-century skills found in the storybooks. The experts conducting the assessment identified the expressions in the storybooks, noted them in a separate working file, and indicated the page numbers. Some of the expressions they agreed upon were noted in the study.

When the books were examined in terms of learning and innovation skills, critical thinking and problem solving skills were reflected by stating that the heroes evaluate different ideas, interpret imagination and reality, cannot write a train story, cannot draw a giraffe, criticize the author, and produce solutions to problems. Creative thinking and innovation application skills were reflected by stating that the heroes dreamed, entered the world of fiction, produced different food names, and put their dreams into practice. The fact that the heroes interacted in question and answer interactions and expressed themselves shows that communication skills were passed. The fact that they worked as a team to open a museum, make a cake, design a game, and perform activities together shows that cooperation skills were emphasized.

When the books were analyzed in terms of information, media and technology skills, information literacy skills were reflected by the protagonists searching for information from books and encyclopedias. Media literacy skills were emphasized by analyzing the messages on social media accounts, the influence of media on beliefs, mentioning the effects of advertisements and campaigns, and creating a media product related to the relevant topic. The use of technological tools to convey information, research, and use coding knowledge for game design showed that ICT literacy skills were reflected.

In life and career skills, entrepreneurship and adaptation skills were reflected by emphasizing the heroes' adaptation to the random train journey, the fictional world, adapting to changes, adapting to the game, making positive criticism, and working effectively in uncertain environments. Entrepreneurship and self-direction skills were reflected by emphasizing that the protagonists set goals such as going on a world tour, opening a museum, opening a restaurant, and making efforts to discover their learning skills. The statements about working together with people from different cultures, respecting different cultures, designing games and preparing activities for children from different cultures, being curious about people from different cultures, and appealing to different cultures with the books they write show that social and intercultural skills are mentioned. Productivity and accountability skills were emphasized through designing different puzzle games, designing interesting riddles, drawing pictures, being positive to achieve goals, planning, managing projects, and writing stories. Leadership and responsibility skills were reflected by designing activities such as organizing a festival by leading the group, achieving the goal by using persuasion skills, getting the determined degree in the competition, directing others to the goal, and getting opinions from experts.